

Aanrommelen onder het oog van de rechter

Bewindvoerders letten op het geld van mensen die dat zelf niet kunnen. Zoals dementen. Maar wie let er op de bewindvoerder? Deze week ging een Amsterdamse stichting failliet.

Door onze redacteuren Tom Kreling en Herman Staal

AMSTERDAM, 29 JULI. Deze week stonden ze opeens bij Frits Kemp op de stoep. Verslaafden die dachten dat ze nu bij hem moesten zijn voor hun geld. Hij was tenslotte benoemd als curator van de failliet verklaarde Stichting De Opstap. Maar Kemp gaat niet over hun geld en zoekt een nieuwe bewindvoerder.

Bij dit artikel
nieuws - ['Te weinig controle op geldbeheerders'](#)

De Amsterdamse stichting beheerde het geld van circa driehonderd mensen die door de kantonrechter onder bewind waren gesteld. Maar de stichting ging deze week failliet. Geld van de ene cliënt werd gebruikt voor schulden van de ander. Al het geld stond op één rekening en daarmee werd alles betaald. Van televisie-abonnementen en verhuiskosten voor de een, tot huurachterstanden voor de ander. Het saldo op de gemeenschappelijke rekening slonk snel. De stichting laat een schuld achter van acht ton. Het geld van de driehonderd mensen is verdwenen.

Al twee jaar werkte de stichting zo, zegt advocaat Richard Korver namens de stichting. Van zelfverrijking is volgens hem geen sprake. Nee, de stichting was een beetje doorgesloten in de hulpverlening, zegt hij. Maar hoe kan het dat een stichting zolang kan rommelen met het geld van mensen die zelf niet voor hun financiën kunnen zorgen? Een stichting die aangewezen is en onder controle behoort te staan van de kantonrechter.

Banken, beleggingskantoren, advocaten en notarissen staan onder scherp toezicht als het gaat om het beheer van geld van derden, zoals de Autoriteit Financiële Markten (AFM), de Orde van Advocaten of het Bureau Financieel Toezicht. Maar bewindvoerders, die het geld beheren van bijvoorbeeld verslaafden en dementerende bejaarden, hebben nauwelijks te maken met goed toezicht, zegt bijvoorbeeld universitair docent Kees Blankman van de Vrije Universiteit. Kantonrechters en rechter-commissarissen zijn belast met dit toezicht. Maar zelfs voorzitter H. Geerdes van het Landelijk Overleg van Kantonsectorvoorzitters zegt dat er slechts sprake is van marginaal toezicht. Eigenlijk is er alleen sprake van „een oogje in het zeil houden”. Secretaris H. Dethmers van het landelijke overleg rechters-commissarissen insolventies (Recofa) erkent dat als een de bewindvoerder zelf geldproblemen heeft en hij tijdelijk het geld gebruikt van een onderbewindgestelde dat de rechters „dat pas achteraf merken”.

Per jaar worden circa 8.000 mensen onder zogeheten beschermingsbewind (zie kader) geplaatst. Na verloop van tijd kan het bewind worden opgeheven. Volgens een onderzoek van VU-docent Blankman stonden er in 2001 bijna 50.000 mensen onder zulk bewind. Recentere cijfers ontbreken. Het gaat hier om personen die niet over hun eigen financiën kunnen beslissen. De kantonrechter wijst dan een bewindvoerder aan: een familielid of een professionele bewindvoerder.

Het aantal mensen dat bewindvoerder als beroep kiest, is de laatste jaren enorm gegroeid, zegt Marcel Kooi, voorzitter van de Branchevereniging Professionele Bewindvoerders en Inkomensbeheerders. Maar hoeveel er zijn? Hij weet het niet. Zijn vereniging heeft rond de dertig leden, maar lidmaatschap van de branchevereniging is geen vereiste om door een kantonrechter aangesteld te worden. Dat is volgens Kooi ook het probleem. „Iedereen mag het, maar niet iedereen kan het.” De Opstap kent hij niet, en de stichting zal met de beste

bedoelingen gehandeld hebben, maar Kooi noemt het toch „beunhazerij“. Toch kunnen bewindvoerders niet vrij hun gang gaan. Er zijn regels. Zo moet de bewindvoerder voor iedere cliënt een aparte rekening openen. Periodiek moeten ze bij de kantonrechter de administratie inleveren.

Dat De Opstap zich niet aan alle regels hield, is volgens advocaat Korver evident. Het toezicht heeft gefaald, constateert hij. Want sinds de oprichting in 2003 werkte de stichting op dezelfde wijze. Aan het eind van dat jaar keurde de kantonrechter de boeken nog goed. En dus ook het houden van een gezamenlijke rekening, en het betalen van schulden met het geld van anderen.

Dat de kantonrechter niet heeft ingegrepen, verbaast VU-docent Blankman niet. Hij was ook lid van de Commissie Bewind en Familie die de kantonrechters heeft geadviseerd over nieuwe regels voor bewindvoering. „Rechters hebben het druk, ze moeten ook produktie maken.“ Ze krijgen van de onderbewindgestelde doorgaans jaarlijks een verslag. Maar het gebeurt ook dat de kantonrechter, op verzoek van de bewindvoerder, genoegen neemt met een rapportage per drie of vijf jaar. En soms kijkt de kantonrechter daar zo marginaal naar dat hij niet durft te tekenen voor 'décharge' maar alleen voor 'gezien'. Dat betekent in feite dat de kantonrechter er geen verantwoordelijkheid voor durft te nemen.

Of er vaak geld wordt weggesluisd door bewindvoerders is niet bekend. Bewindvoering is geen vetpot. Per cliënt krijgt een professionele bewindvoerder circa 800 euro per jaar. Voor eenvoudige gevallen is dat genoeg, voor ingewikkelde gevallen te weinig.

Betrokkenen en deskundigen stellen zich de fundamentele vraag of de rechter wel de aangewezen persoon is om toezicht te houden. „Moet de rechter niet alleen beslissingen nemen? Is toezicht wel een taak die bij een rechter hoort“, vraagt rechter-commissaris Dethmers. Hij zegt dat toezicht al heel lang aan de rechter is opgedragen, maar dat steeds meer van hem wordt verlangd. Er wordt wel geopperd het toezicht onder te brengen bij een onafhankelijke en centrale instantie, zoals de AFM. Ook VU-docent Blankman voelt hiervoor. De Branchevereniging voor Professionele Bewindvoerders bepleit dat het lidmaatschap voor deze organisatie verplicht wordt.

De circa driehonderd gedupeerden van De Opstap hebben een heel andere vraag. Wie wordt hun nieuwe bewindvoerder? Curator Frits Kemp is hard op zoek. Dat valt niet mee, want bewindvoerders zijn niet verplicht mensen aan te nemen. Dit zijn de 'lastige' gevallen, zegt Kemp. „Niet de personen waarbij een paar keer per jaar een brief tekenen volstaat.“

copyright! © 2005 PCM Uitgevers B.V. NRC Handelsblad

Lezersreacties

Geef uw reactie

